

Bijlage 8. Dienstverleningseisen

1. Certificerende functie

De accountant heeft bij de controle oog voor het specifieke speelveld waar het Groenfonds zich in bevindt. Er worden zowel opdrachten uitgevoerd voor publieke als private partijen. Daarnaast heeft het Groenfonds geen winstoogmerk en is het een Rechtspersoon met Publieke Taak. Het Groenfonds heeft als impact-financier een risicovolle portefeuille, maar moet dit balanceren met een toekomstbestendige financiën.

Tijdspad

Het Nationaal Groenfonds moet op basis van een aantal fondsmanagement-overeenkomsten de definitieve controleverklaringen (bijzondere verklaringen) jaarlijks voor 1 april afgeven. Dit houdt in dat het proces van opstellen van de jaarrekening en de controle daarvan in verband met interne afstemming en het verlenen van decharge door de Raad van Commissarissen ultimo maart moet zijn afgerond.

Periode/datum	Omschrijving
Midden augustus	Aanlevering PBC t.b.v. interim controle
Midden september	Interim-controle
Eind september/begin oktober	Afronding interim-controle
November/december	Managementletter interim-controle in de RvC
Begin december	Aanlevering PBC t.b.v. jaarrekeningcontrole
~ week 3/4 in januari	Aanlevering van GRF voor stukken ter controle
~ week 4 in januari	Controle bijzondere verklaringen
~ week 5 en 6 in januari/februari	Jaarrekeningcontrole
Begin maart	Afronding controle
Maart	Jaarverslag ter akkoord in ARC en RvC
< 1 april	Bijzondere controleverklaringen en controleverklaring jaarrekening gereed
< 1 juli	Opgemaakte versie jaarverslag ter finaal akkoord naar accountant en publiceren op website

De werkzaamheden van de accountant worden gedeeltelijk op het kantoor van het Groenfonds in Amersfoort uitgevoerd.

Deliverables

De accountantscontrole op de jaarrekening en het bestuursverslag, de interim controle en de bijzondere verklaringen van het Groenfonds resulteren jaarlijks in de hiernavolgende zaken:

1. Controleverklaring bij de jaarrekening
2. Accountantsverslag bij de jaarrekening en verslag van bevindingen
3. Managementletter over de interim controle
4. Bijzondere verklaringen

1.1 Jaarrekening en bestuursverslag

Voor de jaarrekeningcontrole gelden de reguliere en landelijke geldende regels die zijn neergelegd in onder andere RJ 640 – Organisaties zonder Winststreven en de eisen rondom een instellingen die aangewezen zijn als Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI).

Met betrekking tot de jaarrekening wordt een ‘bevestiging bij de jaarrekening’ (LOR) gegeven aan de controlerend accountant. In de controleverklaring van de accountant dient ook een oordeel gegeven te worden over de getrouwheid van de verantwoording krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Het bestuursverslag dient gecontroleerd te worden op feitelijke juistheid. Het dient verenigbaar te zijn met de jaarrekening en mag geen materiële afwijkingen bevatten. Hiervoor wordt de Nederlandse Standaard 720 gehanteerd.

Gegeven de missie en visie van het Groenfonds, wordt ook gerapporteerd over de impact cijfers op basis van de European Sustainability Reporting Standard (ESRS). Het Groenfonds is niet rapportage plichtig en doet dit op vrijwillige basis. De rapportage is nog groeiende en zal nog verder ontwikkelen, maar dient waar mogelijk ook onder de controleverklaring te vallen.

De Raad van Commissarissen kan de accountant ook verzoeken om bij de reguliere controles een aantal specifieke controles mee te nemen.

Recente ontwikkelingen

In 2024 heeft het Groenfonds in samenwerking met het ministerie van LNV een pilot gestart om de teelt van vezelteelten te stimuleren die gebruikt kunnen worden voor biobased bouwmaterialen. In 2025 is het Groenfonds gestart met het aankopen van de koolstofcertificaten van die bouwmaterialen. Geselecteerde boeren kunnen starten met de teelt en na oogst en verwerking van de gewassen draagt de ondernemer de gerealiseerde koolstofcertificaten over aan het Groenfonds.

Het Groenfonds heeft in 2023 als onderdeel van een pilot voor het eerst een converteerbare lening omgezet in een participatie en in 2025 is dit voor een tweede keer gebeurd.

1.2 Bijzondere verklaringen

In een aantal dienstverleningsovereenkomsten heeft het Groenfonds met een externe partij afgesproken om een specifieke controleverklaring aan te leveren.

Controle

De controle van de accountant bestaat onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat het financiële overzicht afwijkingen van bevat;

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen en de toelichtingen;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van het financiële overzicht en toelichting;
- Het evalueren of het financiële overzicht de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeven.

1.2.1 PNB Leenfaciliteit – Saldo Opgave

De “Kaderovereenkomst financiering grondaankopen EHS”, gesloten per 25 november 2004, en de aanvulling hierop van 14 februari 2008, tussen Vereniging Natuurmonumenten, De12Landschappen (voorheen Stichting Unie van Provinciale Landschappen), Stichting Nationaal Groenfonds en het ministerie van LNVN, is de grondslag voor het verstrekken van deze leningen. Deze zogenoemde PNB-leningen (Particulier Natuurbeheer) worden benut voor de financiering van grondaankopen voor de particuliere natuurbeschermingsorganisaties in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS – Ecologische Hoofdstructuur).

Controle-object

Binnen drie maanden na afloop van het kalenderjaar zal de accountant van het Groenfonds ten behoeve van Natuurmonumenten een accountantsverklaring afgeven inzake de controle van de opgaaf en de beoordeling van de administratieve verwerking van de projectrekening.

Het controle-object bestaat uit een saldo-opgave van de rekening courant. Hierin staat het saldo per 01-01, de saldo verhogende transacties (rente en stortingen) en de saldo verlagende transacties (beheervergoeding en opnames).

Per ultimo 2023 betrof het saldo op de rekening courant 1,3 miljoen euro en per ultimo 2024 betrof het saldo 1,3 miljoen euro.

1.2.2 PNB Leenportefeuille

Dit betreft bij banken, het ministerie van Financiën en overige geldgevers aangetrokken leningen. De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 15 jaren per balansdatum.

Grondslagen

De leenportefeuille wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde van de schuldrest per balansdatum. Mutaties worden geboekt o.b.v. bankmutaties, waarbij de valutadatum van deze mutaties worden aangehouden. Eventuele kostenvergoedingen worden op de

afgesproken datum verrekend op de projectrekening. De eventueel doorbelaste rente en aflossing betreft altijd de daadwerkelijk door het Groenfonds betaalde rente en aflossing welke geboekt worden met eenzelfde valutadatum. De betaling van deze rente en aflossing door de klant gebeurt o.b.v. facturatie vooraf.

Binnen drie maanden na afloop van een kalenderjaar geeft het Groenfonds een saldo-opgave af aan het ministerie van LNVN omtrent de leningportefeuille in het voorgaande jaar.

Controle-object

Het controle-object bestaat uit een tabel met de dealnummers, stand per 01-01, aflossingen, betaalde rentes, nieuwe leningen en stand per 31-12.

Per ultimo 2023 betrof de PNB leenportefeuille 163,4 miljoen euro en per ultimo 2024 152,5 miljoen euro. Er liggen 12 verschillende deals aan ten grondslag.

1.2.3 EHS Leenportefeuille

Dit betreft bij banken, het ministerie van Financiën en overige geldgevers aangetrokken leningen. De gemiddelde aflostermijn van deze leningen betreft 8 jaren per balansdatum.

Grondslagen

De leenportefeuille wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde van de schuldrest per balansdatum. Mutaties worden geboekt o.b.v. bankmutaties, waarbij de valutadatum van deze mutaties worden aangehouden. Eventuele kostenvergoedingen worden op de afgesproken datum verrekend op de projectrekening. De eventueel doorbelaste rente en aflossing betreft altijd de daadwerkelijk door het Groenfonds betaalde rente en aflossing welke geboekt worden met eenzelfde valutadatum. De betaling van deze rente en aflossing door de klant gebeurt o.b.v. facturatie vooraf.

Binnen drie maanden na afloop van een kalenderjaar geeft het Groenfonds een saldo-opgave af aan het ministerie van LNVN omtrent de leningportefeuille in het voorgaande jaar.

Controle-object

Het controle-object bestaat uit een tabel met de dealnummers, stand per 01-01, aflossingen, betaalde rentes, nieuwe leningen en stand per 31-12.

Per ultimo 2023 betrof de EHS leenportefeuille 64,4 miljoen euro en per ultimo 2024 55,7 miljoen euro. Er liggen 20 verschillende deals aan ten grondslag.

1.2.4 Ontwikkelfonds voor Energiecoöperaties

Eind 2020 heeft het Groenfonds met Energie Samen het *Ontwikkelfonds Energiecoöperaties (OEC)* in beheer genomen en in 2021 de eerste financieringen uit dit fonds verstrekt. Het fonds verstrekt leningen aan energiecoöperaties om de ontwikkelkosten van zon- en windprojecten te financieren. Energie Samen is de

fondsmanager, zij leggen contact met de Energiecoöperaties, nemen financieringsvragen in behandeling, beoordelen of de organisatie en plannen levensvatbaar zijn en maakt voorstellen om leningen te verstrekken. Het Nationaal Groenfonds is de fondsbeheerder als draagt als zodanig zorg voor de voor de administratieve en financiële verhandelingen en beheert de leningen.

Dit fonds wordt gevoed door het ministerie van EZ d.m.v. een subsidie in de vorm van een niet-rentedragende lening en beheers- en uitvoeringskosten, en een aantal leningen met en subsidies van verschillende provincies. EZ en de provincies dragen het risico van insolventie van coöperaties die leningen uit het fonds ontvangen. De lening van de Staat heeft vooralsnog een looptijd tot ultimo 2039. Er zal ook eenmalig een specifieke controle-verklaring op de subsidie gegeven moeten worden (zie: 1.4.1).

Na afloop van een kalenderjaar verstrekt het Groenfonds aan de Staat uiterlijk op 1 mei een financiële verantwoording ten aanzien van het aangewende deel van de Lening, waaronder in elk geval begrepen een verantwoording van de verstrekte Ontwikkellingen, de ontvangen aflossingen, eventuele defaults en een goedkeurende controleverklaring van een accountant bij deze financiële verantwoording.

De jaarlijkse bijzondere controleverklaring moet voldoen aan het controle-eisen zoals opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst tussen het Nationaal Groenfonds en Energie Samen. Hierin staat dat jaarlijks een controle van de administratie en jaarstukken met betrekking tot de gehele administratie en bedrijfsvoering plaatsvindt door een externe accountant en deze voor 1 mei aan de Partijen worden gestuurd. In een apart document staat afgesproken welk format de tabel dient te hebben (het controle-object; zie hieronder) en dat de accountantscontrole geen dossierinhoudelijke controle betreft maar een controle op de aanwezigheid van de benodigde documenten.

Controle-object

Het controle-object bestaat uit een pdf-overzicht van de rekeningcouranten op basis van de organisatie die het geld heeft gestort. Binnen de rekeningcouranten wordt gewerkt met deelbudgetten in de vorm van rijen in een tabel: storting, match-funding vanuit het ministerie van Economische Zaken, Algemeen, terugbetaling leningen, terugbetaling vervallen leningen, opslag vanuit terugbetaling leningen en de leningen zelf. In de kolommen is de dealnummer, omschrijving, actief ja/nee, het startbedrag, som saldoverhogend, som saldoverlagend, beschikbaar bedrag, aanmaak datum en wijzigingsdatum te zien.

Per ultimo 2023 betrof de omvang van het OEC fonds 13,1 miljoen euro en per ultimo 2024 14 miljoen euro. Dit fondsvermogen is verdeeld over 6 rekening-couranten. Er waren ultimo 2024 46 verschillende financieringen verstrekt aan private partijen met een totaal uitstaand vermogen van 3,7 miljoen euro.

1.2.5 Ontwikkelfonds Warmte

In 2023 hebben het Nationaal Groenfonds en Energie Samen een voorstel gedaan aan het ministerie van EZ en de betrokken provincies om naar analogie van het OEC ook een Ontwikkelfonds Warmtecoöperaties te lanceren. Dit fonds is eind 2023 in beheer genomen en moet voldoen aan subsidievoorwaarden. Collectieve warmteprojecten worden zo in staat gesteld om in de ontwikkelfase van duurzame warmteprojecten activiteiten te (laten) verrichten. Het Ontwikkelfonds Warmte is gericht op het aanbieden van leningen en feitelijke ondersteuning. Energie Samen is de fondsmanager, zij leggen contact met de Energiecoöperaties, nemen financieringsvragen in behandeling, beoordelen of de organisatie en plannen levensvatbaar zijn en maakt voorstellen om leningen te verstrekken. Het Nationaal Groenfonds is de fondsbeheerder als draagt als zodanig zorg voor de voor de administratieve en financiële verhandelingen en beheert de leningen.

Het fondsvermogen wordt gevuld door een subsidie in de vorm van een niet-rentedragende lening van het ministerie van EZ. Er zal daarom ook eenmalig een specifieke controle-verklaring op de subsidie gegeven moeten worden (zie: 1.4.2).

Het Nationaal Groenfonds is verplicht zich om er zorg voor te dragen dat tenminste jaarlijks een controle van de administratie en jaarstukken met betrekking tot de gehele administratie en bedrijfsvoering plaatsvindt door haar externe controlerend accountant. Een verklaring van de betreffende accountant hieromtrent zal het de Fondsbeheerder voor 1 mei aan Partijen doen toekomen.

De controles voor het Ontwikkelfonds Warmte zijn grotendeels gelijk aan het Ontwikkelfonds Energiecoöperaties. De jaarlijkse bijzondere controleverklaring moet voldoen aan het controle-eisen zoals opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst tussen het Nationaal Groenfonds en Energie Samen. Hierin staat dat jaarlijks een controle van de administratie en jaarstukken met betrekking tot de gehele administratie en bedrijfsvoering plaatsvindt door een externe accountant en deze voor 1 mei aan de Partijen worden gestuurd. In een apart document staat afgesproken welk format de tabel dient te hebben (het controle-object; zie hieronder) en dat de accountantscontrole geen dossierinhoudelijke controle betreft maar een controle op de aanwezigheid van de benodigde documenten.

Controle-object

Het controle-object bestaat uit een pdf-overzicht van de rekeningcourant. Binnen de rekeningcourant wordt gewerkt met deelbudgetten in de vorm van rijen in een tabel: stortingen, terugbetaling leningen, rente, de leningen zelf (per organisatie één regel), de ontwikkelkosten en de beheervergoeding. In de kolommen is de dealnummer, omschrijving, actief ja/nee, het startbedrag, som saldoverhogend, som saldoverlagend, beschikbaar bedrag, aanmaak datum en wijzigingsdatum te zien.

Per ultimo 2024 betrof de omvang van het Ontwikkelfonds Warmte 24,6 miljoen euro. Er waren ultimo 2024 5 verschillende financieringen verstrekt aan private partijen met een totaal uitstaand vermogen van 0,8 miljoen euro.

1.2.6 Investeringsfonds Duurzame Landbouw Structureel

In 2021 heeft het Groenfonds samen met het ministerie van LNVN het *Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL)* gelanceerd. Eerst in de vorm van een pilot die, na een succesvolle start en positieve evaluatie, in 2023 is verlengd en in 2024 is aangevuld met een structureel fonds. De bijzondere controleverklaring ziet toe op IDL-Structureel. Het IDL is onderdeel van het Omschakelprogramma Duurzame Landbouw van het ministerie van LNVN.

In het controle-protocol van IDL staat beschreven dat de controle moet voldoen aan Standaard 805 die onderdeel is van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS). Het wordt aan de accountant overgelaten op welke wijze hij zijn verdere controleaanpak inricht, hoe hij zijn controlewerkzaamheden uitvoert en hoe hij op grond daarvan voldoende controle-informatie verkrijgt.

De controle behoort zodanig te worden ingepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen afwijkingen (fouten) en onzekerheden van materieel belang bevat. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, moet uitgegaan worden van een betrouwbaarheid van 95%. Een goedkeurende controleverklaring impliceert dat, gegeven de eerdergenoemde betrouwbaarheid, in de financiële verantwoording geen afwijkingen (fouten) en onzekerheden voorkomen met een belang dat groter is dan 2% van het IDL-vermogen.

Controle-object

Het controle-object bestaat uit toelichting ten aanzien van de omvang van het IDL-vermogen, het aangewende deel van het IDL-vermogen waaronder in elk geval begrepen een verantwoording van de verstrekte Omschakelingen, de ontvangen aflossingen, de Kosten en eventuele Defaults. Ook wordt er rente verstrekt over het liquide fondsvermogen.

Per ultimo 2024 betrof het fondsvermogen van IDL-Structureel 24,5 miljoen. Dit zal de komende jaren toenemen tot 130,8 miljoen euro d.m.v. aanvullende stortingen van het ministerie van LNVN. Per ultimo 2024 betrof het uitgezet vermogen 11,9 miljoen euro verdeeld over 28 leningen.

1.2.7 Nieuwe fondsen

Het Groenfonds verwacht in de komende jaren nieuwe fondsmanagement opdrachten aan te gaan, waarover ook bijzondere verklaringen afgegeven moeten worden. De inhoud

van de controle-objecten voor de verklaringen zullen naar verwachting in lijn zijn met de huidige objecten en hetzelfde tijdspad hanteren.

1.3 Interim controle

Jaarlijks in september wordt tijdens een interim controle vooruitgelopen op de jaarlijkse controle. De focus van deze controle ligt op de interne procedures, de IT organisatie, de maatregelen van interne beheersing en de risico's die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole van het Groenfonds.

De interim controle resulteert in een managementletter die elk jaar voor december wordt toegezonden aan de ARC en vervolgens de RvC.

1.4 Overige verantwoording

Incidenteel ontvangt het Groenfonds subsidies, met name bij een pilot van nieuwe fondsen die mogelijk uitgebreid kunnen worden. Waar de subsidievoorwaarden daarom vragen, dienen deze separaat financieel verantwoord te worden en onderworpen te worden aan een accountantscontrole. De subsidievoorwaarden bepalen de reikwijdte van de controle.

1.4.1 Controle subsidie Ontwikkelfonds Energiecoöperaties

Uiterlijk 13 weken na einddatum van de subsidieperiode van het Ontwikkelfonds Warmte (zie 1.2.5), moet onder andere een subsidie controle-verklaring afgegeven worden. Deze einddatum staat vooralsnog op 31 december 2026.

De controleverklaring moet voldoen aan het controleprotocol 'beschikking tot (incidentele) subsidieverlening van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)'. Hierin staat dat de controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), die door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn vastgesteld. Bij zijn oordeelsvorming over de naleving van de subsidievoorwaarden streeft de accountant naar een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd. Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de maximale afwijking niet groter is dan één procent en de maximale onzekerheid niet groter is dan drie procent van het totaalbedrag aan subsidiabele kosten dat in het financieel verslag wordt verantwoord.

1.4.2 Controle subsidie Ontwikkelfonds Warmte

Uiterlijk 13 weken na einddatum van de subsidieperiode van het Ontwikkelfonds Warmte (zie 1.2.5), moet onder andere een subsidie controle-verklaring afgegeven worden. Deze einddatum staat vooralsnog op 1 januari 2029.

De controleverklaring moet voldoen aan het controleprotocol 'beschikking tot (incidentele) subsidieverlening van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)'. Hierin staat dat de controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), die door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn vastgesteld. Bij zijn oordeelsvorming over de naleving van de subsidievoorwaarden streeft de accountant naar een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd. Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de maximale afwijking niet groter is dan één procent en de maximale onzekerheid niet groter is dan drie procent van het totaalbedrag aan subsidiabele kosten dat in het financieel verslag wordt verantwoord.

2. Adviserende functie voor de Raad van Commissarissen, Audit en Risk Commissie en de organisatie

De externe controlerend accountant is ieder jaar aanwezig bij een aantal vergaderingen van de Audit- en Riskcommissie (ARC) en de Raad van Commissarissen (RvC). Allereerst bij de vergadering van de ARC en RvC in december waarin de management letter van de interim controle wordt besproken. Vervolgens ook bij de ARC-vergadering medio maart waarin de jaarrekening wordt besproken. Daarna is de accountant aanwezig bij de RvC-vergadering eind maart waarin de jaarrekening wordt besproken.

Naast de certificerende functie wordt van de externe accountant ook gewenst dat ze het Groenfonds een kritisch beeld kunnen voorhouden op basis van de observaties over de jaren heen. Verder dient de accountant wetswijzigingen, veranderende regelgeving of andere marktontwikkelingen proactief te delen in rapportages, zoals de management letter of accountantsverslag. Ook dient de accountant als trusted advisor die waar nodig strategisch advies kan geven. In geval het Groenfonds een boekhoudkundige of financiële kwestie heeft die dermate afwijkt van de reguliere processen, zal incidenteel ook advies aan de accountant gevraagd worden.